

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996 — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179
Telefon št. 2549

Kako sodijo o Avstriji v državah Male zveze

Evropa naj jamči za neodvisnost Avstrije

Praški glas o notranjepolitični spravi

Praga, 29. jul. TG. Vaš dopisnik se je glede položaja, ki je nastal v Avstriji, obrnil na mednarodne osebnosti zunanjega ministrstva ter dobil o stališču Češkoslovaške in sploh vseh držav Male zveze sledeča obvestila:

Za države Male zveze (Jugoslavija, Češkoslovaška, Rumunija) ostane slej ko prej najvažnejše vprašanje popolne neodvisnosti Avstrije. Pred enim letom, ob priliki podpisovanja pakta štirih, je francoska vlada (takrat je bil zunanjni minister Paul-Boncour) na tistem prepuštila Italiji, da brani avstrijsko neodvisnost proti hitlerjevski ofenzivi. Danes, po umoru avstrijskega kanclerja in ko preživljamo državljansko vojno v notranjosti Avstrije, imamo torej dovolj dokazov za to, da je s a m o italijansko jamstvo bilo nezadostno in da ni bilo pametno, da so velešile prepuštile varstvo avstrijske svobode s a m o Italiji. Izkazalo se je, da Mussolini nima veliko vpliva — če ga sploh kaj ima — na Hitlerja. Avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss je s svojim življenjem plačal svojo lahkovernost, da mu bo že Italija pomagala, da premaga hitlerjevsko sovražnika. Mesto, da bi bil lani predložil svoj spor Zvezi narodov in tam zahteval mednarodno jamstvo za neodvisnost svoje države, se je zanašal na Mussolinija. Ta lahkovernost ga je stala življenje, ker Mussolini ni mogel zmanjšati hitlerjevskega navala.

Oslanjajoč se na italijansko varstvo se je spustil v zelo nevarno vojno proti dvema frontama, proti socializem in proti hitlerjevem. Na Mussoliniju željo je izvedel najprej napad na socialiste, potem pa je hotel iztrebiti hitlerjevce, kamor so se po večini zatekli tudi socialisti. Mi na Češkoslovaškem smo Avstriji in Dollfussu neprestano svetovali, naj tega nikar ne napravi, naj se raji zaenkrat zveže z umerjenimi in zmernimi socialisti, ki so vsaj Avstriji in protihitlerjevci, da uniči vse hitlerjevski pokret. Toda naših nasvetov Avstrija ni poslušala. In danes gledamo pred seboj razvaline sanj, ki vsled osnovne pomote v taktiki nikdar niso mogle biti uresničene. Pod razvalinami pa leži truplo tragičnega junaka dr. Dollfussa samega.

Kdo bo sedaj vladal Avstriji? Starhemberg ali Schuschnigg? To niso tako močne osebnosti, kot je bil Dollfuss, to je eno, drugo pa je, da niti eden niti drugi ni popoln idejni pristaš Dollfussovega avstrijstva. Dollfussovo avstrijstvo je bilo visoko etično, na zvišenih verskih načelih sloneče, Starhembergovo in Schuschniggovo, da ne govorimo o majorju Feyu, pa je avstrijstvo priložnosti in politične konjunktore. Mimo njega so strumno korakali morilci. Če ga je bilo tako strah pred njihovimi revolverji, da ni mogel braniti svojega umirajočega šefa, ni verjetno, da bo zastavil svoje življenje, da izvede tudi šefove ideje. Hitlerizem pa bo dregal naprej, o tem ni dvoma. Menjal bo samo sredstva. In nobene Mussolinijeve prošnje ne bodo ovirale von Papena, da počasi a z gotovostjo omamlja manj značajne Dollfussove naslednike in jih zvalja v hitlerjevski raj. Preje je stala med Avstrijo in Nemčijo ideja vere in domovine. Danes med heimwehrovskimi in hitlerjevskim fašizmom ne stoji drugega kot ograjica osebnih ambicij.

Češkoslovaška in ž njo vse zaveznice Male zveze torej si ne dela nikakih iluzij glede bodočnosti. Neodvisnost Avstrije je še vedno v nevarnosti in nevarnost danes ni prav nič manjša, da še večja je, kot je bila pred usodopolnim strelom, ki so podrla na tla junaškega Avstrija Dollfussa. In nevarnost bo po našem mnenju vsak dan bolj naraščala. Zato je pravilno, če se razne evropske vlade in posebej še vlade držav Male zveze med seboj pridno razgovarjajo in posvetujejo. Toda že danes, ko je zmeda še precejšnja, je popolnoma jasno, da mora Avstrija ostati neodvisna tako od Nemčije kakor od Italije in da sta za to potrebna, neobhodno potrebna dva predpogoja:

1. V notranji politiki Avstrije mora na vsak način in za vsako ceno priti do zblizanja med krščanskimi socialisti in zmernimi socialisti;

2. V zunanji politiki pa je potreben dobro premišljen skupni nastop vseh držav, ki so kolikor koli na Avstriji zainteresirane. Toda ta nastop se mora poslužiti Zveze narodov in nobene druge poti.

Berlin, 29. julija. E. Nemški obveščevalni urad objavlja izjavo odslavljenega nemškega poslanika na Dunaju dr. Rietha o dogodkih na Dunaju. V tej izjavi, ki je uradna, beremo, da je nemški poslanik posredoval šele, ko ga je izrecno poslal šef policije Friedrich in pozneje še min. Neustätter-Stürmer. Med uporniki v kanclerjev palači in tam ujetimi ministri, med katerimi je bil Fey, je bil sklenjen sporazum, da bodo ministri spušteni, če se upornikom dovoli svoboden odhod v Nemčijo. Ta sklep je bil sporočen tudi članom vlade, ki so pod predsedstvom ministra Schuschnigga pripravljali protinapad, da upornike s silo izženejo. Nemški poslanik pravi, da so na prigovarjanje Feyja ministri okrog Schuschnigga, ki so predstavljali dejansko in pravno vlado, na sklep pristali in naprosili njega, dr. Rietha, da posreduje. Najbolj zanimiva pa je izjava nemškega poslanika, da so Schuschnigg in ministri okrog njega že točno vedeli, da Dollfuss ni samo ranjen, ampak da je že mrtev, ko so na prigovarjanje Feyja ugodili upornikom, da smejo brez vsake kazni oditi v Nemčijo. Šlo je torej predvsem za »reševanje« majorja Feyja. Ta izjava meče čudno tajinstveno luč na dunajske dogodke in postavlja vprašanje, katero vlogo sta igrala Fey in Schuschnigg, popolnoma v ospredje. Ali dr. Dollfuss le ni bil izdan od svojih »sotrudnikov« in »prijateljev«?

Dr. Rintelen živ in zaslišan

Dunaj, 29. jul. m. Jutranje časopisje poroča, da nasprotno mnogim vestem o smrti bivšega poslanika dr. Rintelena, ta še vedno živi. Uradno se naglašja, da se je na predsočnoji seji avstrijske vlade govorilo o njegovih usodi in je bilo sklenjeno, da se pošlje takoj nota italijanski vladi, s katero se odpoklicuje sedanj avstrijski poslanik na italijanskem dvoru dr. Rintelen. O tajinstveni vlogi dr. Rintelena v zadnjih dogodkih prinaša avstrijsko časopisje iz Rima vest snočnjega »Tempa«: V tej vesti se naglašja, da je dr. Rintelen zaprosil za avdienco pri Mussoliniju, ki je dr. Rintelena sprejel. Mussolini je bil zelo iznenaden, ko je čul iz ust dr. Rintelena načrt o reformi Avstrije. Rintelen je izjavil Mussoliniju, da je v interesu pomirjenja Avstrije, da se odslavi vlada dr. Dollfussa in sestavi nova vlada, kateri bi načeloval on. V tej vladi bi sodelovali tudi predstavniki narodnega socializma. Te besede so Mussolinija zelo razburile in je Mussolini v imenu italijanske vlade odločno odbil Rintelenove predloge. Izjavil je, da je v Avstriji možna samo Dollfussova vlada, ki vodi tisto avstrijsko politiko

Dunaj, 29. jul. m. Snoči pozno se je stanje dosedanjega poslanika dr. Rintelena zelo zboljšalo, ker je operacija popolnoma uspešna. Tako je bil Rintelen šele snoči privrkat podrobno zaslišan. Že pri snočnem zaslišanju je dr. Rintelen podal zelo važne izjave, ker je priznal, da je tudi on aktivno sodeloval pri puču. Iz vsega tega, kar je dr. Rintelen pri zaslišanju povedal, se vidi, da je on smrti dr. Dollfussa mnogo bolj kriv, kakor pa si je to avstrijska vlada mogla misliti. Stanje dr. Rintelena je še vedno zelo resno, ali upanje obstoja, da bo kljub temu ostal pri življenju. Od njega bo avstrijska vlada na daljnji preiskavi o puču in umoru dr. Dollfussa izvedela še dragocene podatke. Verjetno je, da se bo dr. Rintelen hotel razbremeniti in da bo tudi sam dvignil težko obsojbo proti narodnim socialistom, in sicer v prvi vrsti proti Habichtu in Frauenfeldu. Ob postelji operiranega dr. Rintelena vršita neprestano dežurno službo dva policijska agenta, ki pazita, da ne bi Rintelen znova poskušal izvršiti samoumor.

Italija in Bolgarija

Niti, ki popuščajo...

Strah Italije pred jugoslovansko-bolgarskim zblizanjem

Belgrad, 29. julija. Italijanski listi s skrbjo zasledujejo okrepitve prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo in prizadevanje italijanske diplomacije gre za tem, da bi bolgarsko vlado prepričala, da prijateljstvo z Jugoslavijo ni baš v njenem interesu. Ker pa ta prizadevanja Mussolinijeve politike očividno nimajo učinka, če celo ne pospešujejo zblizanja med obema državama, zato je pisanje rimskih listov tembolj značilno.

Najbolj so se v Rimu ustrašili načrta, da naj bi se trgovska pogodba, ki je bila sklenjena med Jugoslavijo in Bolgarijo, izpopolnila v smislu pristne in prave carinske zveze. Fašistično časopisje pravi, da je bila bolgarska vlada po tej želji, kateri je dal izraza jugoslovanski trgovinski minister Demetrovič, iznenadena, češ, da Bolgarija sicer želi čim ožjih prijateljskih in gospodarskih stikov, da pa nikakor ne misli na tako unijo. Očividno pa je, da ni g. Kimon Georgijev tisti, ki tega ne želi, ampak g. Mussolini, zakaj italijanski listi takoj do-

stavljajo vzrok, zakaj naj bi se Bolgarija bala carinske zveze z Jugoslavijo. Spominjajo se namreč govora senatorja Krulja, ki je dejal v svojem govoru v senatu, da naj bi bila carinska zveza samo uvod za gospodarsko in politično konfederacijo balkanskih držav. Kakor znano, je pa taka konfederacija največje strahilo za Italijo, ker bi to pomenilo popolno likvidacijo vseh njenih političnih in gospodarskih teženj na Balkanu.

Najbolj pri sreču pa je Italiji usoda organizacije makedonskih revolucionarjev, tako zване Orim. Zelo zamerjajo Georgijevu, da v svojih govorih in izjavah nikoli ne omenja pravice Makedoncev, ki bivajo izven Bolgarije. To da dela zaradi tega, da bi odstranil vsako oviro, ki stoji še na poti podpisu balkanskega pakta. Toda to še ni zadosti, pravijo v Rimu. Georgijev je celo razorožil okraj Petrič, ki je bil dozdaj nekaka država v državi, je razpustil makedonsko organizacijo in celo več revolucionarjev zaprl. Sedaj pa — tako tožijo v Rimu — se zahteva od Georgijeva, da postavi makedonske voditelje pred sodišče, da ne bi s pomočjo starih politikov skušali strmoglaviti novega režima.

Fašistični listi se tolažijo s tem, da bolgarski režim, kakor so oni informirani, baže nikakor nima namena, da makedonske revolucionarje preganja, ampak je zadovoljen s tem, da jih je razorožil in prisilil, da se odpovejo svojim dosedanjim predpravicam in da se obnašajo tako, kakor vsi drugi državljani. Kar je Georgijev naredil proti Ma-

Avstrijski zvezni podkancler knez Starhemberg

kedoncev do sedaj, to se da popolnoma opravičiti s stališča avtoritativnega režima, ki ne more trpeti poleg sebe kakšne avtonomne oborožene organizacije, toda — tako nadaljuje organi rimske vlade — če bi se dal Georgijev zapeljati po »tujih vplivih« do tega, da bi makedonske revolucionarje v pravem pomenu besede preganjal, bi ne imel za seboj javnega mnenja Bolgarije...

Da se Italijani bojijo, da ne bi Georgijev v svoji koncilijantni politiki napram Jugoslaviji, kateri baže skuša čim bolj ustrezati, da bi omogočil pristop Bolgarije k balkanskemu paktu in ustvaritev balkanske konfederacije, šel predaleč, to dokazuje nadaljnje pisanje njihovih listov, ki povdarjajo, da si bolgarska javnost še vedno ni na jasnem, kakšne politične cilje in namene ima g. Georgijev, in na koncu svetujejo g. Georgijevu, naj bo previden in naj ne gre predaleč, ker bi sicer »spravil v nevarnost notranji mir Bolgarije in svoj lastni režim«.

Zadnja fraza fašističnega časopisja jasno dokazuje, da ima niti makedonske revolucionarne organizacije v rokah Italije, ki se boji, da ne bi v makedonskih teroristih izgubila svoje zadnje politične opore na Balkanu.

Georgijev pridno trebi makedonske organizacije

Sofija, 29. julija m. Tekom včerajšnjega popoldneva je izvršila sofijska policija v treh okrajih blokado in izvedla podrobno hišno preiskavo v vseh stanovanjih, v katerih so stanovali zadnji čas člani prepovedane makedonske organizacije VMRO. V tej akciji je bila policija oborožena s puškami, strojnimi in plinskimi maskami. Arretiranih je bilo pri tej priliki 20 uglednih osebnosti, ki so bile odvedene v policijske zapore. Med arretiranci se tudi nahaja Jordan Tkadrov, eden izmed voditeljev makedonstvujočih. Zatrjuje se, da je policija zaplenila pri njem ogromen arhiv VMRO ter našla tudi blagajno te organizacije, v kateri je bilo še 1.200.000 levov. V blagajni so še tudi našli čeke, glaseče na 7 milijonov levov. V njegovem stanovanju je tudi bilo majhno skladišče orožja z velikim številom mask.

Z ozirom na to racijo policije so se včeraj razširjale tudi vesti, da je bil arretiran ob tej priliki tudi bivši minister Vergil Timov. Ta vest pa se ni mogla potrditi, ker policija ni hotela dati nobenega pojasnila.

Ta akcija sofijske policije se spravlja v zvezi s tem, da je nova bolgarska vlada zadnji čas sprejela zelo mnogo grozljivih pisem od vodstva VMRO. V teh pisemih se predsednik vlade poziva, da takoj preneha z akcijo proti VMRO ter da preneha s konfiskacijo premoženja članov te organizacije. V nekem pismu sporoča Vanče Mihajlov, da je vodstvo VMRO obrodilo celo novo bolgarsko vlado na smrt in da se mora ta smrtna kazen izvršiti v najkrajšem času.

Predsednik vlade Kimon Georgijev pa se te grožnje ni ustrašil in je izdal policiji podroben načrt, kako naj izvrši blokado treh okrajev v Sofiji in izvede preiskavo.

VMRO je zadnji čas zelo razširila svojo delavnost. Na tajnem kongresu se je izvolilo novo osrednje vodstvo in izdelal se je podroben načrt o tem, kako kompromitirati novo vlado v Bolgariji in inozemstvu. Od neke tuje države je dobila zadnji čas ta organizacija zopet veliko svoto denarja. Na zunaj pa hoče novo vlado diskreditirati predvsem na ta način, da bo organizirala več oboroženih tolp, ki bodo začele zopet vpadati na ozemlje sosednjih držav.

V političnih krogih se zatrjuje, da je policija ob priliki včerajšnje racije dobila veliko potrdil s podpismi bivših ministrov vseh vlad, po katerih je dokazano, da so tudi oni dobivali denar od VMRO. Nekateri pa zopet trdijo, da je bil ob priliki včerajšnje racije ujet Vanče Mihajlov. Ta vest se ne potrjuje.

Osebnosti s Koroškega

Biserno sv. mašo bo daroval 2. avgusta g. Janez Boštjančič, župnik v p. — 40-letnico mašniškega posvečenja je obhajal 22. julija knezoško krški dr. Adam Heffer. — 40-letnico mašništva obhaja tudi podkoroški prošt Ivan Brabeneč. — 40-letnico duhovniške službe obhaja še Josip Eichholzer, župnik v p. — Srebrno sv. mašo bo daroval Josip Ožgan, župnik v Stobrovu pri Beljaku. — Za doktorico filozofije je promovirala na Dunaju Slovenka Marija Sadnikarjeva, hčerka trgovca Sadnikarja v Celovcu, ki je rodom iz Kamnika. — Vsem uredništvo in uprava od srca čestitata.

286 hitlerjevcev na poti skozi Maribor

Maribor, 29. julija.

Sinoči smo doživeli na mariborskem kolodvoru prizore, kakor so bili običajni med vojno, kadar so prihajali transporti vojnih ujetnikov. Iz Radgone in iz Dravograda so prispeli v Maribor prvi transporti hitlerjevskih beguncev iz Avstrije, ki so pobegnili z orožjem v rokah iz strahu pred avstrijsko redno vojsko na naše ozemlje. Vsega skupaj se je nabralo na kolodvoru 286 beguncev, večina od njih mlečnozobih mladčev, pa tudi večje število starejših inteligentov je bilo med njimi. Večina je izgledala zelo klaverno. Fantje vsi po bitih obrazov, v povabljeni obleki, nekateri z manjšimi praskami na telesu, na katerese so s ponosom kazali kot v boju zadobljene rane — kar pa je bilo spričo bojazljivosti, ki so jo pokazali na »fronti«, malo verjetno. Vsi pa so imeli samo ta strah — le nazaj v Avstrijo nikar. Zelijo si vsi v Nemčijo in to čimprej, kar pa je zaenkrat seveda izključeno. V Mariboru nismo bili pripravljeni na tako velike transporte ter so se naše obmejne policijske oblasti znašle v zadregi, kako prehraniti to množico. Dali so jim sinoči za večerjo samo kruha — in sicer dovolj za vsakega, da je bil sit, pa je večina mrmrala in kazala, da so pričakovali kaj boljšega za pod zob in mislili, da bodo deležni prijaznejšega sprejema. S težavo so jim objasnili, da zaenkrat pač še ni predvidenega kredita, da pa bo v stalnem taborišču bolje. Še sinoči so jih potem s posebnim transportom, kateremu

so priključili tudi v Mariboru bivajoče begunce, odpelali v Varaždin, kjer jim bodo uredili nekako osrednje taborišče, dokler se ne odloči njihova usoda. Danes se pričakuje v Mariboru še večje število takih beguncev z novim transportom iz Koroškega.

Medtem ko so na Dunaju ubili Dollfussa

Dollfussova žena in sinova v italijanskem kopalšču Riccione, kamor je nameraval priti konec julija tudi Dollfuss, da bi se sestal z Mussolinijem.

Naš poročevalec na Koroškem

Konec hitlerjevskega punta

Čudne vesti o „delovanju“ Italije - Brzjoavka iz Monakovega - Puntarji v Dravogradu

Maribor, 29. julija.

Hitlerjevska tragikomedija na Koroškem gre očividno h koncu. Le skromen kotiček so še obdržale čete narodnih socialistov od celokupnega koroškega ozemlja in še ta kotiček se nahaja tik naše meje, v tako nesrečnem položaju, da je direktni napad na postojanko upornikov od strani vladnih čet izključen. Postojanke, obstoječe iz strelskih jarkov na bregovih nad cesto in močno utrjenih strojničnih gnezdi ob železnici in cesti ležijo namreč tako, da bi strelci vladnih čet dosegli naše ozemlje. Zaradi tega se Heimwehr ne upa izvršiti napada. Narodni socialisti se tega dobro zavedajo in so postali zopet predrzni. Z orožjem so dobro preskrbljeni, ker se jim je posrečilo napad na neko bližnjo vladno postojanko, na kateri so osvojili 26 minometalev in imajo poleg 24 strojne, obilo pušk in še minometale, s čimer se je njihov strateški položaj znatno izboljšal. Zaradi tega so tudi odklonili vsaka pogajanja z vladnimi četami, ki so jim jih potom svojega parlamentarca ponudile. Vladne čete so se zaradi tega določile večeraj za drugačno taktiko. Hotele so upornike izstradati.

Vstali so od avstrijskega zaledja popolnoma odrezani, za hrbtom pa imajo jugoslovansko mejo, ki je tudi močno zastražena od naših obmejnih čet. Tako, ko prestopijo mejo, so internirani in razoroženi.

Vstali so radi tega v ponovni zadregi in njihova predaja je sedaj samo še vprašanje časa. Organizacija vstalskega taborišča in fronte dobro posluje. Imajo celo direktni priključek na vladno telefonsko omrežje, potom katerega so danes izvedeli o novem uporu v Feldkirchnu na Koroškem. Po teh vestih so hitlerjevci danes tam napadli orožniško postajo ter obesili 8 orožnikov, kraj pa držijo trdno v svojih rokah. Zvedeli so tudi o novih nemirih v zgornjem Štajerju. Zaradi teh nemirov se je moral bataljon Heimwehra, ki je korakal preko Kokošnjaka proti upornikom, vrniti nazaj ter je bil poslan proti upornikom na Štajerskem.

Vaš dopisnik je davi dobil v roke direktne

Poluspeh Poljske na Baltiku

Varišava, 29. julija. E. Poljski zunanji minister Beck se je vrnil s svojega potovanja v Tallin (Reval) in Rigo, kjer je obiskal estonskega in letonskega zunanjega ministra, preden ta dva odpotujeta v Moskvo, kamor ju je obenem z litevskimi zunanjim ministrom povabil ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov. Danes je Beck potoval med baltičske države in kaj je tam dosegel. Poljska vlada je hotela zvesti za stališče baltičskih držav v dveh vprašanjih: 1. kako se bodo zadržale k predlogu o sklepanju velikega vzhodnega pakta, ki ga predlagata Francija in Rusija, a ki ga Poljska odklanja, in 2. kako bi iste države sprejele poljski načrt o baltičski zvezi, ki naj bi obsegala Letonko, Litvo. Estijo in seveda tudi Poljsko. Tako Estija kakor Letonka sta pristali glede prvega vprašanja na poljsko stališče in se zaenkrat vzhodnemu paktu ne bosta približali. Glede druge točke Beckovega potovalnega načrta pa sta Estija in Letonka zastopniku Poljske odgovorili, da baltičska zveza za enkrat ni nujna, predvsem za to, ker obstojajo še sporna vprašanja med Poljsko in Litvo, ki jih je treba razčistiti. Potovanje poljskega zunanjega ministra, ki je hotel proti vzhodnemu paktu uveljaviti svoj čisto poljski baltičski blok, je bilo torej le deloma uspešno. Sedaj je treba samo počakati, kaj bodo sklenili na konferenci baltičskih držav v Moskvi.

Kruta obsodba rimskega tribunala

Belgrajske vesti

Belgrad, 29. julija. m. V dvorani hotela Kolarac se je danes dopoldne vršil sestanek delavstva tukajšnjih usnjarn. Na shodu je govorilo več govornikov, ki so silno ostro napadli Bato, ker je ta v zadnjem času ustanovil 138 novih podružnic. Govorniki so zahtevali od vlade, da prepove tej tovarni delo v naši državi.

dokaze, da se nahaja vodstvo vstaje resnično v Nemčiji. Ze sinoči je namreč prišel za nekega gospoda, ki se je zadnje dni sukal okoli koroške meje, nujen poziv na pošto.

Ker ga ni bilo, je prišla davi na njegov naslov šifrirana brzjoavka. Vaš dopisnik je imel po čudnem naključju priložnost, da je dobil vpogled v brzjoavko.

Dravograd se je danes znebil beguncev, ki so stanovali nekaj dni v šoli. Poslali so jih naprej v Maribor in od tam v Varaždin, kjer je centralno taborišče, v katerem je baje že nad 1000 beguncev iz Avstrije. Vsi begunci so bili veseli, da se nahajajo na našem varnem ozemlju. Sedaj se pričakuje, da se bo njihovo taborišče v kratkem pomnožilo za nove stolne, ki bodo gotovo v najkrajšem času pribežali iz Labudekega odseka na naše ozemlje.

Planinke pod Šmarno goro

Blagoslov prapora slovenskih olandink v Šmartnem

Šmartno pod Šmarno goro, 29. julija.

Nadve prijazen in idiličen kotiček so si letos izbrale slovenske planinke stega kraljice Alenčice za svoje vsakoletno taborjenje. V Gameljnah pod Šmarno goro ob Savi se blesti med ponosnimi borovci 15 ličnih belih šotorov — tabor planink, kjer kraljuje sama radost in židana volja. Prijeto so si urodila brhka dekleta, večinoma same dijakinje in visokošolke, življenje v neoskrunjeni naradi. Ves dan jim poteče v znamenju »dulce et utile«, ki si ju znajo koristno združiti. Kljub temu pa vlada v taboru vzorna disciplina, vsa dekleta se brez pardona pokore visokošolki Miški, ki vodi taborjenje in zna tudi strogo ukazati, če je treba.

Danes so imele taborišče planinke priščno slovesnost. Razvile so svoj novi prapor. Ze rano jutraj je bilo v taboru vse v mrzličnih pripravah, da bi slovesnost lepše uspeła. Nato so dekleta v strumnih vrstah, veselo popevajoč, odkorakala v Šmartno pod Šmarno goro pred farno cerkev, kjer jih je nagovorila kumica prapora ga. dr. Novakova. Med drugim je dejala: »Prve ste med ženske mladine, ki razvijate svoj lastni prapor. Bodite zgled vašim naslednicam in sprejmite ta prapor kot simbol skavske misli. Vasa obljuba zahteva

General Bardoli aretiran

Dunaj, 29. jul. b. Tukaj se širijo vesti, ki sicer še niso potrjene, da so oblasti na Koroškem aretirale generala Bardolla. General Bardoli je bil svojetasno šef vojne kabinetne pisarne prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

— Naval krvi, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, otožnost, migrena, pomanjkanje spanja se morejo s »Franz-Josef« gredico kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja.

od vas, da služite Bogu, kralju in domovini. Ohranite si pod vašim praporom v skupnem stremljenju vernost v vaših mladih arcih, domovini pa služite s tem, da ji pomagata vzgajati otroka v dobrega, značajnega človeka, ki ljubi Boga, kralja in narod in se vedno zaveda svojih dolžnosti. Vasa mladost je za nas vse ena sama velika nada. Razvijam prapor in ga predam stegu kraljice Alenčice, z željo, da se pod zaščito tega prapora veselite narave in življenja in posvetite vse svoje duhovne sile dobrobiti človeštva.

Ilekone besede kumice so napravile na planinke globok vtis. Potem so se podale planinke s kumico v cerkev, kjer je šmartinski župnik blagoslovil novi prapor. Nato je bila maša za pokojno planinko Andrejo Senekovičovo, ki je pred nekaj leti umrla v cvetu mladosti. Med mašo so pele na koru planinke same. Po maši je četa zopet strumno odkorakala nazaj v tabor, kjer se je razvilo pravo skavtsko veselje, ki ga ni zmotil niti hud naliv, ki je popoldne prenesel Gorensko.

Planinke ostanejo v svojem kraljestvu še nekaj dni, nato pa se, okrepljene in poživljene, zopet razkrope na svoje domove.

Mestni delavci o socialnem zavarovanju

Ljubljana, 29. julija.

Ljubljanska občina daje kruha poleg velikemu številu uradnikov in nastavljenecv tudi okoli 500 delavcev. Ti delavci pred vojno niso imeli ugodnega stanovskega položaja, pa tudi takoj po vojni je bil njihov položaj skrajno slab. Šele, ko je prevzela mestno občino nekdanja »Zveza delovnega ljudstva« pod pokojnim županom dr. Peričem, se je njihov položaj bistveno obrnil na boljše. Mestnemu delavstvu so bile priznane najbolj nujne pravice, med temi samoobsebi umevna pravica starostnega zavarovanja, ki ga sicer delavstvo zasebnih podjetij še nima. Deset let je preteklo, odkar je bila ustanovljena Mestna delavska zavarovalnica, v katero so se včlanili delavci vseh mestnih podjetij in uradov. Današnji občni zbor je bil torej nekaj majhen jubilej. Položaj mestnih delavcev se je za časa župana dr. Periča tako utrdil, da ga niso mogle — tudi ako bi hotele — poslabšati vse druge občinske uprave, ki so v poznejših letih sledile. Vse zahteve mestnega delavstva, ki so sicer zelo umevne in opravičene, na pr. glede stalnosti, še niso uresničene, vendar pa je mestno delavstvo in uslužbenstvo ponosno na svoje socialne ustanove, med katerimi je poleg uslužbenske bolnišnice blagajne najbolj važna Mestna delavska zavarovalnica. Vsakokratni občni zbor te zavarovalnice je nekakšen socialen parlament mestnih delcev, na katerem iznašajo poleg rednih zadev, tičočih mestne zavarovalnice same, tudi druge svoje želje in pritožbe.

Današnjega občnega zbora, ki je bil dopoldne v mestni posvetovalnici, se je udeležilo mnogo članov, tako, da je bila dvorana polna. Občnega zbora

sta se v imenu župana in občinskega sveta udeležila občinski svetnik Kosem in štrkelj, v imenu mestnega načelnika pa direktor Jančigaj, ki tudi zastopa mestno načelstvo v upravi zavarovalnice.

Občni zbor je otvoril načelnik g. Blažič. Obširno poslovno poročilo o zavarovalnici je podal nato g. Kogovšek. V svojem poročilu je najprej pohvalno omenjal skrb direktorja g. Jančigaja, ki se je v vodstvu skrbno zanimal za vse poslovanje. Članov je bilo ob koncu leta 359, z družinskimi člani 1176. Samo letos je pristopilo 35 stalnih delavcev. Lani vse leto je zavarovalnica izdala 1429 nakaznic za zdravnike, kolikor je bilo primerov bolezni.

Zanimive so številke o stroških zavarovalnice: za zdravniške honorarje je zavarovalnica izplačala 36.000 Din, za babiške podpore 5700 Din, za zdravniške specialiste 20.370 Din, za dečje opreme 10.200 Din, za zdravila 43.127 Din, za bolnišnice 39.000 Din, zdravilišča na Golniku, v Laškem in v Dolenjskih Toplicah 20.182 Din, za prevoze v bolnišnico 3360 Din, za pogrebnice bolnišniške zavarovanja 5740 Din, hranarina pa 9197 Din. Te številke so že zaradi tega zanimive, ker se v istem razmerju gibljejo tudi številke drugih delavsko zavarovalnih institucij.

Upravni stroški (kar je res vzorno) so se znižali na polovico proračunskega zneska.

Zelo pereče pa je starostno zavarovanje mestnih delavcev. Lani je imela zavarovalnica 65 rentnikov, ki so prejeli okoli 100.000 Din. Letos doseže starostno mejo 21 delavcev, ki bodo imeli pravico do rentnine okoli 550 Din mesečno, kar bo znašalo letno za vse 139.000 Din, pristoječi z dosedanjimi okoli 240.000 Din mesečno. Starostni prispevki pa so znašali dosedaj 167.000 Din ter se bodo dvignili kvečjemu na 175.000 Din, torej bi bilo starostno zavarovanje pasivno za okoli 65.000 Din. Zavarovalnica ima sicer dohodke od obresti naloženega kapitala in obligacijskega posojila, vendar te komaj krijejo primanjkljaj ter je treba iskati drugih polj, da se sanira delavsko starostno zavarovanje.

Zanimivo je bilo poročilo mestnega fizikata o bolehanju. Obbolelo je 307 članov, kar je zelo veliko. Največ bolehalo člani za boleznimi črevesja, dihal in za revmatičnimi obolenji, kar je umevno, če pomislimo, da je mnogo članov cestarjev, snajilk, delavcev v raznih podjetjih. Važna je ugotovitev, da zelo pogosto obolevajo člani, ki stanujejo daleč iz Ljubljane, po pet, deset in celo 15 km daleč ter prihajajo na delo zmučeni. Med svojci je mnogo slabotnih, bledih in sicer bolnih otrok.

Načelnik Blažič je nato poročal o nakupu zemljišča za dom v Srednji vasi ter se pri tem zahvalil mag. direktorju Jančigaju za uspešno posredovanje.

Sprejet je bil računski zaključek, ki izkazuje 1.159.000 Din dohodkov s 83.000 Din prebitka. Odobren je bil tudi proračun, ki izkazuje za bolniško zavarovanje 344.000 Din izdatkov in 235.000 Din za starostno zavarovanje, med tem, ko znaša porokritje za bolniško zavarovanje 330.000 Din, od tega prispevki mestne občine 136.000 Din, za starostno zavarovanje pa 235.000 Din, od tega prispevek mestne občine 80.000 Din.

Na predlog načelnika Rejca je bil podeljen odboru absolutorij. Pri volitvah v nadzorstvo odbora so bili izvoljeni: Rejc in Porenta, za namestnika pa Justin in Munda.

Byrd pogrešan?

London, 29. julija. Znani polarni raziskovalec admiral Byrd je v neki snežni koč, ki je zelo oddaljena od glavnega taborišča njegove ekspedicije na južni tečaj, opazoval vremenske razmere. Ze nekaj časa sem je bila brezlična zveza z Byrdom prekinjena. Iz glavnega taborišča so poslali reševalno ekspedicijo, ki se je pa morala zaradi silnih snežnih viharjev vrniti. Boje se, da je Byrd izgubljen.

Zadnja poročila

Vatikan, 29. jul. p. Iz vatikanskih krogov se doznava, da bo sv. Oče ob prvi priliki sprejeto avstrijskih dogodkih in umoru kancelerja dr. Dollfussa. Pričakovalo se je, da bo sv. Oče obsodil zločinsko početje že pri sprejemu italijanske katoliške mladine, toda z gotovostjo se pričakuje, da bo spregovoril pomembne besede 200 avstrijskim mladincem, ki ga obiščejo v torek. Ti mladinci kampirajo v bližini Rima in so predmet velike pozornosti z italijanske strani.

Newyork, 29. jul. p. V Newyorku se je začel nov ogromen štrajk, ki je zajel skoro 100.000 delavcev. Teh 100.000 delavcev je zaposlenih z zidavo več blokov hiš v rednosti skoro 600 milijonov dolarjev ter dela nov most čez reko Hudson.

Madrid, 29. jul. p. Španski monarhistični listi pišejo, da je poslanik pri Vatikanu Romero izjavil, da bodo pogajanja med Vatikanom in Španijo zaključena, ker ne bo prišlo do ugodnega zaključka. Romero se vrne v Madrid in je pričakovati tudi delne krize španske vlade.

Tour de France

Danes je bil zadnji dan največje cestne dirke sveta: Tour de France, ki obsega v 23 etapah 4.365 km. Zadnjo etapo, ki se zaključuje v Parizu, so začeli voziti ob 9 dopoldne, proti 5 popoldne pa so prispeli prvi tekmovalci. Zadnjo etapo 225 km je prevozil Belgijec Silvernaes v času 7 ur in 21 minut, torej povprečno 31,2 km na uro. S tem je bila proglašena končna klasifikacija tekmovalcev: prvi je Francoz Antoine Magne, drugi Italijan Mariano, tretji Francoz Lapebie, četrti je Belgijec Verwaecke, peti pa Francoz Vieto.

Juventus : Admira 2:1 (2:1)

V Genovi se je danes odigrala tekma Juventus:Admira za srednjeevropski pokal. Juventus je bila zlasti v začetku v ofenzivi in je dosegla v 15. minuti po Borelu prvi gol. V 32. minuti je zabil iz bližine 15 m Orsi drugi gol. Šele v zadnji minuti pred koncem prvega polčasa je dosegla Admira iz kazenskega strela en gol. V drugem polčasu se rezultat ni izpremenil, igra pa je postala izredno surova. Ker Juventus ni izenačila svojega zadnjega poraza (3:1), pride sedaj v finale za srednjeevropski pokal Admira, ki bo tekmovala z F. C. Bologno

★

Zagreb, 29. julija. Hask : Gradjanski 1:0 (0:0). Belgrad, 28. julija. m. BASK:Radnički (Kragujevac) 0:0.

Bečkerce, 28. jul. m. Jugoslavija (Belgrad): Železničar 1:1.

Mariborski drobiž

Maribor, 29. julija.

V poročilu o pogrebu generala Meistra se je pri telefonskem prenosu vrnilo nekaj pomot. Tako je izostalo, da so korakali za člani Narodnega sveta Maistrovi borei v mogočnem sprevedu: vsi z znaki na prsih. — Ob odprtem grobu ni govoril dr. Ferd. Miler v imenu izrubsene Koroške, temveč dr. Fellacher. Ban dr. Marušič je pri pogrebu zastopal vlado, ter je v imenu vlade in v svojem imenu izrekel pokojnikovi vdovi in sinovoma so žalje.

Vlomilci izropali poslančevno vilo. Ravnatelj ruske tovarne dušika in narodni poslanec g. Krejči ima vilo v Beženi pri Rušah. V vili je imel te dni nepovabljeni goste, ki so mu lepo opremljeno stanovanje skoro docela izpraznili. Vlomilci so prepili železne križe na straničnem oknu ter so zlezli skozi ozko odprtino v notranjost. S sekiro so nato razbili vrata v stanovanje, kjer so našli v miznici ključ do vseh prostorov in od vseh omar. S tem je bilo nadaljevanje dolgoročnega dela zelo olajšano. Odnegli so srobrni jedilni servis za 18 oseb, več moških oblek, 2 stenski uri, daljnogled, samokres, pobrali s postelj in omar vse posteljno perilo in razne druge opremlne predmete. Kar niso mogli odnesti prvič, so povezali v svežnje ter si jih pripravili za prihodnji obisk, katerega pa niso več utegnili ponoviti. Vseeno so samo s prvim posetom napravili nad 15.000 Din škodo. Za vlomilce, katerim so bile razmere v vili gotovo zelo znane, ni zaenkrat nobenega sledu. V Bezeno je šel daktiloskop mariborske policije g. Grobin, da bi posnel prstne odtise, ki so jih pustili neprevdlni vlomilci.

Po sili v Dravo. Razburljiv prizor se je odigral sinoči na dravskem mostu. Ljudje so v zadnjem trenutku prišli neko žensko, ki je plezala čez ograjo ter se nameravala strmoglaviti v globino. Pri tem se jim je ženska iztrgala in pobegnila proti drugemu koncu mostu, da bi tam uspešneje ponovila svoj poskus. Tudi sedaj so jo še pravčasno prišli in ji preprečili namero. Konec je napravil stražnik, ki je očitno nekoliko slaboumno 27 letno Kristino Z. odvedel na stražnico.

Tatovi na trgu. V tržnem vrvenju je izmaknil večeraj neznanec ročno torbico Ani Lipovnik iz Limbuša ter jo olajšal za 100 Din.

Račija... Včeraj ponoči jo je izvršila policija po vseh mariborskih lokalih in ulicah. Bila je kaj uspešna, ker se je ujelo nekaj že dolgo iskanih tičkov. Najtežjo vest ima med njimi neki Alojz Polik, ki so ga izročili radi številnih tatvin sodišču.

Umrli je kot žrtev jetike 21 letna Olga Mlač v ulici Ob brodu št. 5. Naj počiva v miru!

Vlom pri Bobenčku

V noči na nedeljo si je neki neznan vlomilec izbral za žrtev znano gostilno pri »Bobenčku« na Sv. Petra cesti, katere lastnica je gospa Marija Kromarjeva. Vlomilec je preplezal ograjo vrta v Kolodvorski ulici. Z vrta se je splazil v kuhinjo, kar mu je bilo lahko, ker ni bilo nikjer resne ovire. V kuhinji je odprl predale, kjer je našel nekaj zlatnine, last gospodinjice, v gostilni pa predal natakarike, ki je imela v njem okoli 150 Din. Vlomilec je gospodinjici odnesel zlato zapestnico iz ploščic z uro, zlato broško, zlato verižico in zlato uhane, natakarike pa vso gotovino, ki jo je našel. Vlomilec se je pokazal precej nagajivega, zakaj raztresel je po mizah vse papirje, ki jih je našel, razložil vse kozarce, za čudo pa se ni dotaknil ne vina ne jedač, do katerih je prišel. Neko pokvarjeno uro, ki jo je tudi našel, je pustil kar na vrtu. Škoda znaša okoli 2000 Din. Ker je gospodinja zlatnino hranila le nekaj dni v omenjenem kuhinjskem predalu in ker je vlomilec prišel po tako zaviti poti v gostilno, sklepajo domači, da je bil to kdo, ki je razmere dobro poznal ali si jih vsaj prej dobro ogledal.

Náš predobri, preblagi in nepozabni mož in oče, sin, brat in stric, gospod

GIDO ŠETINA

ravnatelj tovarne pletenin v Jaršah

je v nedeljo, dne 29. julija t. l. ob pol 11 dopoldne, po dolgotrajni bolezni v 53. letu starosti, previden s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspal.

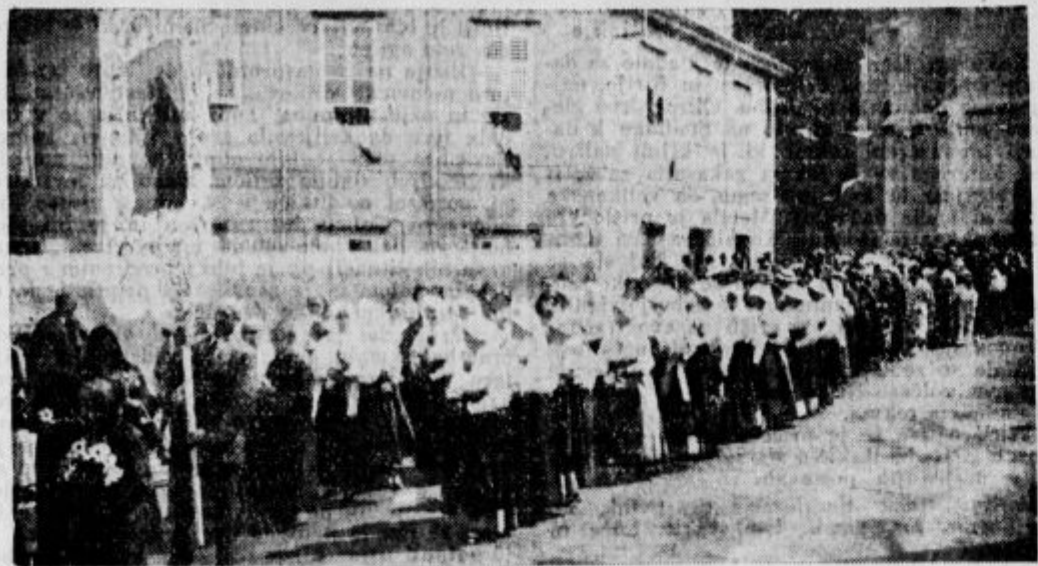
Truplo blagopokojnega bo na njegovo lastno željo odpeljano v ponedeljek ob 9 dopoldne iz mrtvaške veže Stara pot št. 2 v Črnomelj, kjer ga bomo v torek, dne 31. julija 1934 ob pol 4 popoldne položili v domači grudi k večnemu počitku.

Jarše, Ljubljana, Črnomelj, dne 29. julija 1934.

Blažena roj. Baxova, žena. Vida, Danica, Breda, hčerke. Boris, sinček. Josipina Šetina, mati. Dore, Franci, Julij, Lojze, bratje — in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Od Soče čez Zilo

Procesija sv. Rešnjega Telesa v Rojnu leta 1934. — Skupina narodnih nos

Evropa se zgraža nad Hitlerjem ...a pozablja na krvnike fašizma

Goriško bogoslovje ukinejo?

Dočim so v mednarodni politiki nastopili minjše dnevi, je italijanska notranja politika vedno bolj nervozna v manjšinskem vprašanju. Že zdavnaj so sicer podrli stavbo našega kulturnega in gospodarskega napredka, ponižali šolo in paverizirali kmeta in delavca, vendar ne najdejo miru in iščejo s histerično nestrpnostjo, kje bi bilo še kaj takega, da bi se zatrljo in prepovedalo. Odkar so to pomlad dvignili gonjo proti tržaškemu škofu, čes da dela težkoče raznarodovalni akciji, piše kronika že mnogo novih dogodkov, ki se ne smejo pozabiti.

Najbolj kričeč je pač dogodek z bogoslovnim učiliščem v Gorici. Dva profesorja sta konfirana v lepi deželni Umbriji, trije pa so strogim policijskim nadzorstvom v sami solunski Gorici, da ne smejo nikamor ven na počitnice. Ordinacije absolutov, pripadajočih tržaški in poreški škofiji, so bile od kompetentnih višjih oblasti za nedolocene čas ustavljene; samo goriški administrator je imel svobodno roko ter je dal svoje kandidate ordinirati v Vidmu, izločivši enega Furlana za kazni, ker se je bil izjavil ob neki priliki v prilog škofa Fogarja. Zdi se, da je neka tendenca, da se goriško centralno semenišče, kjer se je vzgajalo okrog 80 bogoslovcev, sploh razpusti. Druga tendenca bi se zadovoljila z izločitvijo latinskega učnega jezika, ki naj se raje vpelje med kmeti, kadar hočejo v čast božjo katero zapeti.

Slovenska nabožna pesem - zločin

Začetkom julija so bili vsi župniki goriške provincije poklicani na županstvo. Tam so jim prebrali okrožnico goriške kvesture z dne 28. junija t. l. št. 07626 Gab. Okrožnica prepoveduje vsako slovensko nabožno petje izven cerkve (fuori dei locali destinati al Culto). To velja zlasti za slučaj procesije, seveda. Milostljivost se pa še dovoljuje pri procesiji slovensko moliti. Okrožnica določa dalje, da je od 1. septembra naprej prepovedan vsak slovenski napis na zastavah in benderih. Dosedanji slovenski napisi se morajo popolnoma odstraniti, izcupiti (sricamare), ne morda samo pokriti. Kdor bi se določbam tega fermana kaj protivil, ga je naznaniti kvesturi.

Reški škof Santin je v juniju izdal okrožnico na župne urade, v kateri prepoveduje vsako rabo ljudskega jezika v cerkvenih funkcijah (krestih, pogrebih itd.).

V Trstu je pri Sv. Ivanu vsako leto procesija v nedeljo po prazniku sv. Janeza Krstnika. Letos je kvestura prepovedala vsako slovensko

petje pri tej procesiji. Opuščeni so bili tudi evangeliji in je sploh procesija naredila klaverno vtis na ljudstvo. V isti župniji je prefektura udarila po organistu; črtala je iz občinskega proračuna neko vsoto, namenjeno za organista, to pa zato, ker se pri nedeljskih mašah ni še odpravilo vse slovensko petje. Enako so udarili organista v Rojnu.

V Nabrežini je imel župnik namesto bire plačo od občine. Letos mu je občina samovoljno ustavila plačo zato, ker ni še odpravil vse slovensčine iz cerkve.

„Apostolski“ administrator

Administrator Sirotti ima za raznarodovanje na cerkvenem polju sledeči načrt, ki ga skuša postopoma izpeljati, kakor se kje nudi prilika:

1. Ukinje se vse slovensko petje v cerkvi.
2. Vpelje se dvojezična pridiga, laška dolga, slovenska le kratka.
3. Pri popoldanskim službi božji se pojo liturgije po latinsko in tako tudi vse drugo, po ti javni funkciji smejo verniki privatno moliti glasno skupno molitev, če se jim ljubi, in dalje ostati v cerkvi in če se kdo opogumi, da moli glasno naprej.
4. Verstvo naj duhovnik poučuje za majhne otroke le v laškem jeziku, šele od 14. leta dalje smejo imeti isti pouk v materinščini. To so smernice »apostolskega« administratorja za reformo goriške nadškofije.

Tudi v Kanalski dolini

Videmski nadškof Nogara je raztegnil asimilacijski pritisk na Kanalsko dolino, čeprav je ob prevzemu dekanata slovensko zagotavljal, da bo pustil ljudi pri miru. Njegovo besedo so po jedli drugi. Dočim se po Italiji mladina uči mnogo latinskih formul (očenaš, vero itd.), zahteva on, naj se v Kanalski dolini uči te formule po laško. Očividno je, za vse enaka pravica, horror paternae linguae.

Poročali smo že, da po vsej deželi trosijo med otroke laske molitvenike (molitveniki »Le mie preghiere«), izdan od raznarodovalne organizacije v ta specielni namen. Otroke, ki ga ne nosijo v cerkev, kaznujejo s tepenjem, zaporo ali globo. Duhovnike, ki zahtevajo od otrok rabo slovenskih molitvenikov, kličejo na odgovor pred oblastva.

Evropa se zgraža nad Hitlerizmom, ker je »iz državne potrebe« moril ljudje. V Italiji se z »državno potrebo« zagovarja moralna tortura celega naroda, obsojenega brez krivde in brez

»Kdo? Ljubljana?« — so se oglasili ata, »Ljubljana, da bo kdaj črna? Nikoli! Ali niste slišali, kaj se je zgodilo na Dunaju? Ne? Na, os seids mir die richtigen! Dollfussa so umorili, den Dollfuss, der was war Kanzler und Exzellenz, bitte sehr!«

»Kaj ne poveste!« sta se oglasila oba: »kaj je pa naredil? Zakaj so ga pa? Kdo pa ga je?«

»Psste — so rekli ata in dejali prst na usta in so se zopet pritajeno ozrli name, sveste, naredil ni eigentlich in pravzaprav nič in čisto dober človek je bil und Kanzler war er a, bitte sehr, in vse bi bilo dobro in prav, če ne bi bil a so a verdammtle kle... no, pa jaz nisem nič rekli! (Na tiho): Ampak veste, če bi ga bil imel jaz v rokah, bi ga bil tudi, pa ne ustreli, ampak špijal bi ga bil kakor zajca, pa v kozo bi ga bil dejal in cvrl, cvrl, cvrl... ker kaj drugega tudi ne zaslužijo dieste verd... — no ja, i hab nix g'sagt — ti ljubljanski pa že celo ne! Te bi šele, te...«

»Jaz bi jih tudi,« se oglašil drugi, ampak pomagaj si, če jih pa več ni! Postava je postava in če postava pravi, ka kakšne reči ni več, je tudi ni, ker je ne sme biti. Ampak tistih črnih sedaj kar mrgoli po Ljubljani, kakor sem že poprej rekel, tako da bo Ljubljana kmalu vsa črna! Ali niste brali, da imajo sedaj neko novo božjo pot?

»I, tam nekje na Hvaru. Jaz sem ugibal precej časa, če imajo tam kakšnega novega svetnika ali kali, pa nisem nič pametnega pogodil. Pa tudi tega ne razumem, zakaj bi se jim bilo Brezje tako zamerilo ali pa žalostna gora ali pa Zapla, ko se vendar dobi povsod dosti lecta in odpustkov. Ampak sedaj je moda Hvar.«

»Kje pa je to, Hvar?« — so vprašali ata, »ali je to tam kod blizu Rudnika?«

»Ne, ne,« pravi prvi, »to je še od Rudnika naprej — daleč, daleč, potem se pa pride na Hvar. Okoli Hvara je pa okoli in okoli morje. Tudi fige rastejo na Hvaru, kakor pravijo, za borovnice pa ne vem, če jih je kaj.«

»A tako?« — so se začudili ata, »das is aber interessant, aber schon sehr interessant! Torej na Hvar hodijo — lej no lej! Izgovor ni napačen: kopat smo se šli v morje! Ampak če bi jaz bil tam, jaz bi jih že okopal, da ne bi prihajali nazaj še bolj črni kakor so bili, ampak tako pobeljeni, kakor bo pobeljen naš magistrat, ko bo kaj denarja. Taka romanja bi morala vlada pre-

Tragedija koroškega slovenstva

Slovenske župnije, ki zaporedoma tonejo v nemščino

Ne more nam biti vseno, kaj se godi z našim narodom na Koroškem. Mi vsi skupaj tvorimo organično celoto, naši sonarodnjaki na Koroškem so člani naše narodne družine. Veže nas sorodstvo krvi in jezika. Dolžnost in pravico imamo, da se brigamo za nje!

Neverjetno hitro se tekem zadnjih dveh desetletij ponemčuje naš rod na Koroškem. Kdor ima le še iskrico rodoljubne ljubezni v sebi, ga mora boleti srce, ko čuje, kako rapidno propada in umira slovenstvo na Koroškem. V žalosti in v upravičenem gnevu se nam stiska srce, ko premišljujemo, kako postaja ta lepa slovenska zemlja z vsakim dnem bolj nemška. In če bo šlo tako dalje, ni več tako daleč dan, ko bo v nemškem morju izginil slovenski Korotan. Če drugega ne moremo, vsaj protestirati moramo proti temu brezobzirnemu potujevanju slovenske zemlje! — Narod, ali spiš? Ali se še vedno nisi zbudil? Že enkrat si zamudil svojo uro na Koroškem. Če bo šlo tako dalje, kmalu ne boš imel več kaj reševati na Koroškem. Protestiraj vendar, ko hočejo popolnoma potujčiti tvojo zemljo na Koroškem! Tvoja pravica in tvoja dolžnost je, da protestiraš proti temu, kar se godi na Koroškem! Če si napram temu gorostasnemu nasilstvu nad svojo lastno krvjo, nad udi svojega narodnega telesa, top in brezbržen, ne zaslužiš, da se imenuješ civiliziran narod! Narod ki je brezbržen, ko mu odmirajo udje lastnega narodnega telesa, zasluži prezir in zaničevanje!

Št. Jakob ob cesti

Le oglemo si malo položaj na Koroškem. Začnimo s Št. Jakobom pri Celovcu ali ob cesti. Če 20 let ni od tega, ko je bila župnija še popolnoma slovenska; akoravno narodno nezavedna, a slovensko se je govorilo. Za časa vojne je postala župnija že dvojezična; v cerkvi se je začela do polovice uporabljati nemščina, a pred desetletjem je slovensčina izginila iz cerkve. Danes je v cerkvi in pri katehizi v šoli vse nemško! Otroci ne bodo več znali slovensko. Št. Jakob ob cesti leži eno uro hoda vzhodno od Celovca. Celovec je do zdaj mejil na vzhodu in na jugu (Vetrinji) neposredno na slovensko okolico. In ni še dolgo, ko so bile tudi župnije na severu (Št. Jur) in na vzhodu (Cajnce, Breza) še popolnoma slovenske. V kratkem pa bo tudi vsa okolica Celovca nemška.

Žrelec

Tu je do plebiscita župnikoval dr. Arnež. Slovenska župnija, v cerkvi vse slovensko. Otroci, kakor v Št. Jakobu ob cesti, tako tudi tukaj jako nadarjeni. Tudi Žrelec je komaj uro hoda oddaljen od Celovca. Razprostira se južno od župnije Št. Jakob ob cesti. Po plebiscitu so prišli v Žrelec nemški duhovniki in so odpravili slovensčino iz cerkve. Mladina se vzgaja popolnoma nemško. Ko doraste novi rod in pomrje stari, bo župnija čisto nemška.

Grabštajn

Popolnoma slovenska župnija, četudi ima nemško ime. A slovenski kraji so pogosto dobili imena po nemških gradovih. N. pr. Rajhenburg, Pliberk (iz Bleiburg), Bekštajn (iz Finckenstein), Vazenberg (iz Waisenberg), Wernberg itd. Grabštajn leži dve uri hoda vzhodno od Celovca. Grabštajn je prva postaja, če se pelješ iz Celovca v smeri proti Mariboru. V Grabštajnu je župnikoval do plebiscita vrli Ceh Stefan Bayer. Tedaj je bilo v cerkvi vse slovensko. Potem je prišel nemški duhovnik in je odpravil slovensčino iz cerkve. Nemški župnik je sam priznal, da so otroci, ko pridejo v šolo, povečini Slovenci. A to ga ni oviralo, da ne bi

razprave na narodno, kulturno in gospodarsko smrti. Zakaj se poklicani zgraževalci ne zgražajo nad to perverzno državnico pameti? Morda poročajo: Quotidiana vilescunt. Ali se je prav greha navadili? Res, zatiranje je v Italiji v navadi, toda Evropa ne more iti brezbržno mimo te satanske navade, ki zastruplja ne samo razmerje dveh držav, temveč velikega dela Evrope in se protivi načelom človekljuba, ki so moralno jedro naše civilizacije.

povedati; čemu jo pa imamo? Pa še denar tja dolj nosijo, kakor pravite? Na, so was! Ne, ne, tu je treba nekaj ukreniti,« so rekli ata in se globoko zamislili...

»Veste kaj, gospodje, bi jaz predlagal?« — pravi prvi.

»Ata z napeto pozornostjo:« »Kaj pa?«

»Jaz bi dejal, da bi bilo najbolje, če bi vlada tisto romanje tja na Hvar, ki še ne vemo prav, kje da je, kar prepovedal, namesto tega pa odprla božjo pot v naši ljubljanski kazini! Kakšen prostorček bi se že našel, pa kakšnega svetnika bi se tudi dalo dobiti, pa bi mogoče šlo!«

»Bravo,« so pritrdili ata navdušeno, »to bi bilo pa res nekaj! Pa prav veliko puščico bi dali napraviti — so ganz was extra — o, to bi neslo, še mnogo več kakor tisti kino. Kino je sicer prav lepa reč, posebno če igrajo kakšne igre, kjer nastopajo huzarski ali pa dragonski oficirji — ganz kaiserlich in königlich, bitte sehr — ampak romarski darovi, to, to! Ja, to bi bilo silno pametno! (Nekoliko bolj tiho): Ja dass ich ihnen erzähl! — ali ste vi tudi slišali, da tam med gospodi v kazini ni vse tako, tako? Mislimo, da se razumemo! Sam Bog nas varuj škandala, da bi kazino nekega dne zasedil dieste verd... pardon, jaz nisem nič rekel — ali pa, da bi prišlo morebiti kar na licitacijo — jessas-mara-and-anna! — To bi bil škandal vseh škandalov...«

Že sama misel na škandal je ata tako prevzela, da jim je zdrknil sveženj iz naročja na tla; papir se je raztrgal in rože so se razgrnile.

»Na, sedaj pa še to,« so se jezili ata naprej; »najprej mora človek tja za Rožnik, če hoče nabrati nekaj popeljčkov — o, to nesrečno pikanje in eukanje v nogah! — potem ti pa še vse zleti na tla, ko se človek že komaj pripogiba. Ko bi le že enkrat bile nove volitve! No, kaj me pa gledate tako debelo? Ali ne veste, da je vsega tega kriv gospod Zupeto? Ali ta ali pa prejšnji, to je vseeno! Namesto da bi bili dali obsejati vse ti volske travnike s tavčentrozami, s kamili-cami, s popeljni in z žajbljem, pa ne raste nikjer nič drugega kakor sam rmanec in trpetec! Če ne bomo dobili drugačnih županov, bom še sam postal — črni! Es is a Kreuz und a Jammer — sedaj pa zdravost, gospodje.«

Ko so ata vsem — meni tudi — segli v roko, so mogočno odšli, jaz sem pa obsedel še tako dolgo, da je prišel čas — saj veste: delat v Ti-voli dober vtis.

pastiroval čisto nemško. Zakaj se nemškemu duhovniku ni ukazalo, da bi vsaj otroke učil moliti tudi slovensko, naj bi vsaj molil v cerkvi tudi slovensko? Da bi se nemški duhovnik tega ne bil mogel naučiti, ko se morajo vendar tudi misijonarji naučiti jezika neciviliziranih narodov!? Vse kaže, da so se na višjem mestu strinjali z nemškim pastirovanjem župnikovim

Sv. Tomaž

Slovenska župnija, v kateri se je pastirovalo vedno po slovensko. A ko je odšel vrli Ceh župnik Brabence, se je tudi tu v cerkvi uvedla nemščina. A dasi sedanji župnik zna slovensko, a je po mišljenju Nemce, ga z višjega mesta nihče ne sili, naj pastiruje v jeziku naroda. Tužna nam majka, zakaj naj bi nemški duhovnik pastiroval slovensko, ko pa ve, da je nemška pastORIZACIJA višjim krogom čisto po volji!

Pokrče

Lepa in velika slovenska župnija na Celovški ravnini. V župnijo spada božjepotna cerkev Marija v Dolini. Tudi tu so po plebiscitu uvedli v cerkev samonemsko petje in tudi pridiga je enkrat na mesec nemška.

Timenica

Slovenska župnija, v kateri se je vedno pastirovalo slovensko. Tu je pokopan župnik Jožef Pogačnik, rojen na Breznici na Gorenjskem. Bil je župnik v Timenici in je tu umrl l. 1902. Po plebiscitu so prišli v slovensko Timenico nemški duhovniki in so pomedili slovensčino iz cerkve. Mladina se vzgaja popolnoma nemško. V cerkvi se pridiguje samo nemško in vendar najdete v župniji dovolj ljudi, ki nemško ne razumejo dobro, ki bi slovensko pridigo mnogo boljje razumeli in ki bi jim šla mnogo bolj do srca. Nemški duhovnik uči otroke samo nemško moliti. Nemški župnik je ob škofjski vizitaciji sam priznal, da otroci doma povečini slovensko govorijo. Kako se ta nemška pastORIZACIJA ujema s kanonom Lateranskega koncila iz l. 1215, ki pravi: »Ker v marsikaterih krajih in v istem mestu ali škofiji stanujejo ljudstva različnih jezikov, ki so edini v veri, toda deljeni v obredih in navadah, zaukazujemo strogo, da škofje dotičnih mest in škofij nastavijo sposobne moše, ki v različnih obredih in jezikih opravljajo službo božjo, delijo zakramente, z besedo in zgledom ljudstvo podučijo.«

Št. Lipš ob Krki

Idilična slovenska fara, v katero spada božja pot Sv. Kristofa, 900 m visoko. Tu je župnikoval prej župnik Razgoršek. V cerkvi je bilo vse slovensko. Zdaj je že nad 10 let v Št. Lipšu nemški župnik in v cerkvi in pri katehizi v šoli je vse nemško. Otroci že ne znajo več slovensko moliti in ko odraste mladi rod in stari rod pomrje, bo župnija nemška. K Sv. Kristofu prihaja od blizu in daleč mnogo procesij iz slovenskih župnij, a nemški župnik slovenskim romarjem ne zna slovensko propovedovati, ne jih slovensko spovedati.

Olmanje

Tudi v tej lepi župniji živi še mnogo Slovencev, čeprav se je župnija v zadnjih desetletjih močno ponemčila. V cerkvi in pri katehizi je vse nemško. V župnijo spada cerkev sv. Helene na gori z istim imenom. Z gore se nudi romarju in izletniku prelep razgled v bližino in v daljavo. Ta gora je mejnik med nemško in slovensko Koroško.

Vetrinji

Tu je župnikoval do plebiscita župnik Mentec, znan daleč naokrog po svoji veseli naravi in po svojem humorju. Poslanec Grafenauer mu je nekoč pisal karto z Dunaja z naslovom: »Mente, Kärnten, in g. Mente je karto prejel. Oče mu je bil Ziljan, mati Podjuncanka in v njem sta združeni podjunska mehkoča in rahlostnost z ziljansko veselostjo in zgovornostjo. Toliko smeja ne najdeš zlepa kje, kakor med slovenskimi Ziljani. A po plebiscitu je moral tudi g. Mente, ki zna vedno kako veselo in kratkočasno povedati, zapustiti Vetrinji. Prišel je nemški duhovnik in cerkev je postala nemška. Tako se mladi rod potuječje zdaj i v šoli i v cerkvi.

Marija na Zili

Tu je župnikoval mnogo let pisatelj Ksaver Meško in v cerkvi je bilo tedaj vse slovensko. Za g. Meškom je prišel na Zilo nemški duhovnik in zdaj je v cerkvi vse nemško.

Podklošter

Tu je župnikoval g. dr. Cukala. Tedaj je bilo v cerkvi pretežno slovensko. Zdaj je v Podkloštru nemški duhovnik in v cerkvi je vse nemško. Sosedna župnija so Vrata. Tu je bil prej v cerkvi vse slovensko, zdaj je na Vratih nemški duhovnik in v cerkvi se šopiri nemščina.

Grebini

Nemškutarski trg, ki ga obdaja okolica s ti soč slovenskimi kmeti. Zdaj je v Grebinju, kjer se je prej samo evangelij bral tudi nemško, v cerkvi po pretežni večini nemško; nemško se molji, nemško se poje, pri eni maši ob nedeljah samonemška pridiga, pri drugi slovenska je nemška, kateheza nemška. — Na Rudi, kjer je bilo prej v cerkvi vse slovensko, je zdaj polovico pridig nemških.

In na Krčanjah

v tej gorski slovenski župniji na pobočju Svinje planine, kjer je bilo od pamtveka dušno pastirstvo slovensko, je zdaj v cerkvi vse nemško. Župnijo soobskrbuje nemški župnik z Golovice po rodu Švcar, popolnoma nezmožen slovenskega jezika.

Če vse to premislimo, moramo reči: res tužen Korotan! Tužen zato, ker tako brezobzirno iztrebljajo in ubijajo naš slovenski živelj na Koroškem. Tužen, ker se tako rapidno potuječe ta prelepi slovenski svet. S polno pravico govorimo o tragediji slovenstva na Koroškem. A če je ne ne moremo zabraniti, vsaj čutili moramo, kako žaloigro doživlja naš narod na Koroškem! Kajti prelepa je ta koroška slovenska zemlja in čisto slovenska je koroški slovenski rod po svoji naravi. Kako je vzljubila Koroško ona slovenska učiteljica, ki je bivala pred plebiscitom leto dni na Koroškem, in ko je po plebiscitu morala Koroško zapustiti, je pisala: »Ne morete si misliti, da je mogoče tako ljubiti, skoraj oboževati kakšen kraj in ljudi, kakor ljubim jaz Koroško in ljudi, v katerih sredi sem se počutila kakor doma. Tako rada sem jih imela in ne morem jih pozabiti.« — Tudi celokupen naš narod Koroške ne sme pozabiti!

Tako naokrog

»Veš, kar nič ni treba zabavljati na Ljubljano: Ljubljana je prav lepo mesto, čisto, snažno, prijetno in prikupno, da ji ne pravijo zastonj »bela Ljubljana«, — je razlagal zastaven ljubljanski mešan svojemu znanecu, ko smo sedeli tam nekje pod Tivoli v hladni senci na dolgi klopi — »zato pravim, le ne zabavljaj preveč; vse, kar je prav...«

»No, no, saj nič ne rečem. bela je Ljubljana res, če ne drugače, pa pozimi, ko jo sneg pokrije. Sedaj, poleti, ima pa dve barvi: zeleno in črno. Okolica je zelena, ljudje so pa črni kakor zamorci, nekaj je pa tudi zelenih vmes od same jeze in nevoščljivosti, ker tudi oni ne morejo biti črni. Le pogledj ljudi, ki hodijo mimo, kakšni so: vsi so zagoreli kakor konjski hlapeci, oblečeni pa tudi niso dosti boljše! Bože, bože, kam smo prišli! Veš, oni dan sem bral...«

»Ti, pogledj no tja gori na konec glavne poti,« prekine prvi drugega, ali niso to...?«

»So, so; prav »ata« so; jih poznam po hoji. Ljubljanska korenina, da malo takih! In naprednjak — m-m-m...! Če bodo vse ugnali, tega pa ne bodo; ata ne dajo do sebe nikomur! In kar rečejo, to rečejo in tako tudi je, pa če tudi stokrat nimajo prav. Ata so ata...«

Počasi se je primajala znana postava do naše klopi. Ata so bili oblečeni v bele hlače in v pisano srjajo, ovratnik so imeli odpet, slamnik pa so si pritrdili z vrvice na gumb na srjaci. Korakali so še čisto dobro, tako da bi si bili rekli, če bi ne bili pogledali v ogledalo, da so še »ganz stramm, fesch und jugendlich«. Beli platneni čevlji so bili kar res za parado. V rokah so pa nesli nekaj zelenega, zavito v papir časopisa velike oblike.

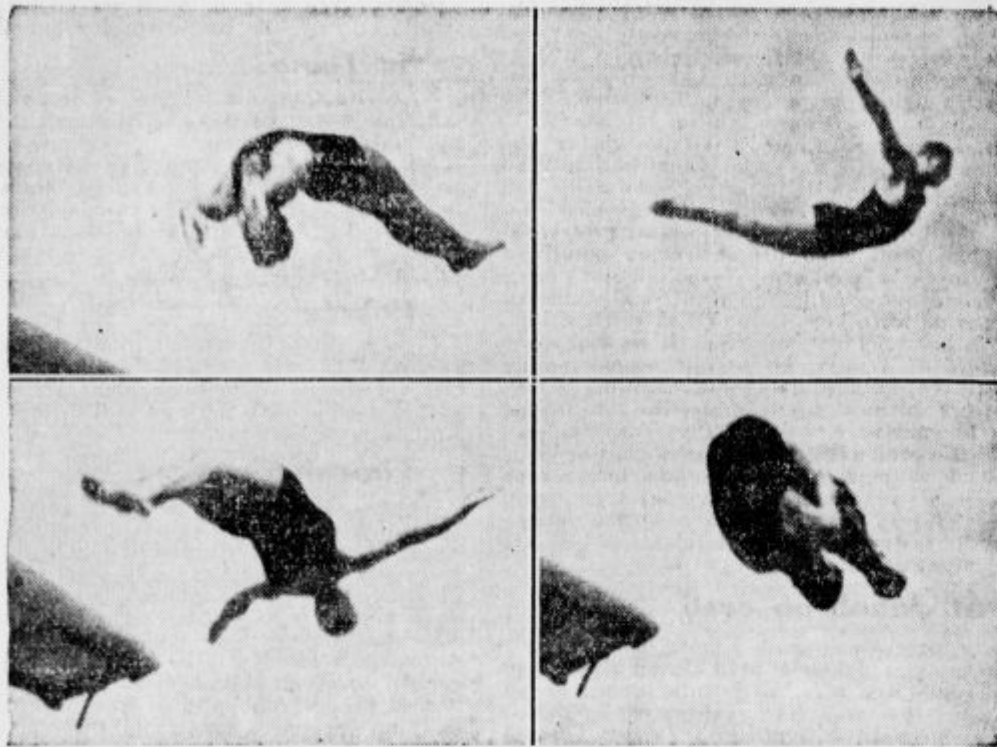
»A so a Sauhitz!« — so dejali, ko so se ustavili pred klopjo in potegnili velik robec iz žepa, da si obrišejo potno čelo in obraz. — »pa ravno v Ljubljani mora biti tako vroče! P-h-h - p-h-h! Tako mi je vroče,« so rekli nato, »kakor če bi okrog sebe videl same kle... no ja, saj nisem nič hudega mislil (pri teh besedah so prav posrani pogledali mojo malenkost) — kaj ste se pa pogovarjali?«

»Nič posebnega,« pravi eden; »ta pravi, da je Ljubljana bela, jaz pa pravim, da je črna in da bo še bolj črna!«

Nedeljski sport

Državno prvenstvo v plavanju

Rekordni uspehi - Lep napredek ilirijanskih waterpolistov

Ilirijanska skakalna elita v zraku. Izbirno tekmo: Levo zgoraj in desno spodaj prvak Zihertl — anje za tromatch Jugoslavija, Italija in Madžarska. Desno zgoraj Strnad in levo spodaj pa gospa Paumgartnerjeva (vsi od Ilirije).

Ljubljana, 29. julija.

Največji praznik naših plavalcev je njihovo državno prvenstvo. Sportno kopališče dobi o prikliki tega prvenstva vselej praznično obličje in ne navadno živahno postane tiste dni v Ljubljani ne samo v kopališču, temveč tudi v mestu samem. K nam pridejo tedaj plavalci in plavke iz naših obmorskih krajev in drugih mest naše države, da se pomerijo med seboj za najvišji naslov v državi: za državno prvenstvo. Kopališče Ilirije je ko nalašč za take prireditve in tekmovalci iz vseh krajev — kakor je videti — prihajajo zelo radi k nam.

Prvi del letošnjega seniorskega tekmovalstva se je vršil v Ljubljani na kopališču Ilirije. Tekmovanje je bilo določeno za tri dni in to za petek, soboto in nedeljo. Ker pa ni bilo onega števila tekmovalcev, kakor se jih je prvotno prijavilo, so morala skoraj vsa predtekmovalja, ki so bila določena za prva dva dni, odpasti. Zato je vladal ves ta čas precejšen dolgčas, izjemši par waterpolo-tekem, ki so vzbudile med občinstvom mestoma precejšnje zanimanje. Tudi skoki, ki so se vršili v petek in katerih posnetke naših prvakov nam kažejo spodnje slike, so spravili mnogoštevilno občinstvo iz običajnega ravnovesja. Le škoda, da ni bilo pri skokih vseh najboljših. Omenjeno bodi, da ti skoki ne štejejo za državno prvenstvo, ker se le-ti vršijo kasneje v Karlovcu, ampak je bilo to izbirno tekmovalje za tromatch, ki se vrši med Jugoslavijo, Italijo in Madžarsko meseca avgusta v Budimpešti.

Radi popolne slike navajamo tudi rezultate prvih dveh dni, ki takole izgledajo:

Skoki z deske (3 m): 1. Zihertl Branko (Ilirija) 102.52 točk, 2. Keržan (Ilirija) 69.26 točk.

Skoki s stolpa: 1. Zihertl (Ilir.) 93.50 točk, 2. Strnad (Ilir.) 82.46 točk.

200 m prosto (izbirno za Magdeburg) 1. Mihaelek (Il.) 2:32.3, 2. Gazzari 2:33, 3. Frič 2:35, 4. Bibica 2:36.4.

Stafeta dam 3x50 m mešano: Ilirija 2:04.2. Nov jugoslov. rekord.

200 m prsno (izbirno za reprezentanco): 1. Mačković (Jadran) 3:12, 2. Strmac (Concordia) 3:12.8.

200 m prosto: Izven konkurence in izven programa je plaval Wilfan omenjeno progo v času 2:25.6, s čimer je postavil nov jugoslov. rekord, ki pa ne bo priznan, ker ni bil uradno merjen.

Waterpolo-tekme

Ilirija: Viktorija 5:2 (2:1).

Jug: Hašk 20:0 (12:0).

Jug: Viktorija 7:2 (3:0).

Ilirija: Hašk 7:0 (5:0).

Nedeljski program

Nedeljski program je bil izredno zanimiv in tudi borbe so bile ogorčene. Ker ni bilo nikakih predtekmovalj, se tudi ni povsem točno vedelo, v kakih formi so posamezni tekmovalci. Zato je vladalo za današnje borbe velikansko zanimanje, ki se je stopnjevalo od točke do točke. Škoda, da niso prišli vsi klubi z vsemi svojimi tekmovalci, ker bi bile potem posamezne točke še zanimivejše. In kljub temu so bili uspehi taki, kakor se je že vnaprej prerokovalo: rekordi so padali.

1500 m (Startalo je 7 tekmovalcev): 1. Mihaelek (Ilirija) 22:29.5, 2. Bibica (Jug) 22:34.2, 3. Jesih (Ilirija) 23:42.6, 4. Napolič (Jug) 24:29, 5. Stohar (Viktorija) —. Prvi in drugi imata boljši čas od drž. rekorda (22:51).

Točke: Ilirija 18, Jug 11, Viktorija 2.

400 m dame (tri tekmovalke): 1. Lampret (Ilirija) 7:08.5, 2. Medanič (Viktorija) 7:54.9, Ena tekmovalka je izstopila.

Točke: Ilirija 31, Viktorija 10, Jug 11.

200 m prsno, gospodje (7 tekmovalcev): 1. Grkinci 3:10.6, 2. Hribar 3:15.7, 3. Rostahar 3:16.4, 4. Kramar 3:23.9.

Točke: Ilirija 42, Viktorija 23, Jug 13, Concordia 5, Hašk 1.

100 m hrbtno, dame (4 tekmovalke): 1. Vidmar 1:36.4, 2. Bradač (Ilirija) 1:39.7, 3. Lampret (Ilirija) 1:43.6, 4. Zalokar 1:56.

Točke: Ilirija 58, Viktorija 36, Jug 13, Concordia 5, Hašk 1.

100 m prosto, gospodje (7 tekmovalcev): 1. Fritsch (Ilirija) 1:04.4, 2. Mini 1:04.7, 3. Cijanovič 1:04.8, 4. Polšak 1:08.1.

Točke: Ilirija 71, Viktorija 46, Jug 21, Concordia 6, Hašk 1.

Stafeta 4x100 m prosto, dame (3 stafete, 2. Ilirija, 1. Viktorija (Medanič, Drolič, Ziskov, Wimmer) 6:15.3, 2. Ilirija I. (Babnik, Sever, Lampret, Bradač) 6:24.5, 3. Ilirija II. (Keržan, Paumgartner, Zalokar, Ravnika) 7:40.3.

Točke: Ilirija 142, Viktorija 127, Jug 68, Concordia 8, KSU 5, Hašk 1.

Stafeta 3 krat 100 m, mešano seniorji: 1. Viktorija 3:49.8, 2. Jug I. 4:00.6, 3. Jug II. 4:04.8, 4. Ilirija I. 4:10.0, 5. Ilirija II. 6. Concordia.

Točke: Ilirija 107, Viktorija 98, Jug 47, Concordia 8, Hašk 1.

400 m prosto, seniorji (8 tekmovalcev): 1. Mihaelek (Ilirija) 5:33.3 nov jugoslov. rekord! 3. Mini (Viktorija) 5:34.8, 3. Stoker (Viktorija) 5:42.2, 4. Duvnjak (Jug), 5. Napolič (Jug), 6. Jesih (Ilirija).

Točke: Ilirija 121, Viktorija 111, Jug 52, Concordia 8, Hašk 1.

100 m prosto, dame (4 tekmovalke): 1. Bradač (Ilirija) 1:22.8, 2. Lampret (Ilirija) 1:25.00, 3. Račič (KSU) 1:26.5, 4. Medanič (Viktorija) 1:27.4.

Točke: Ilirija 142, Viktorija 113, KSU 5, Concordia 8, Hašk 1.

100 m hrbtno, gospodje: 1. Marčeta 1:21.2, 2. Bjelonič 1:24.9, 3. Cijanovič L. 1:46.3.

Točke: Ilirija 142, Viktorija 127, Jug 68, Concordia 8, HSU 5, Hašk 1.

Ne fair je počel Jugovega Cijanoviča, ki je na cilju nalašč zastal, da bi s tem Viktoriji pripomogel do prvega mesta.

Viktorija je vložila protest za točko 400 m, ker je baje Mini udaril v stopnice ter s tem izgubil na času. Protest je bil z večino glasov odklonjen.

200 m prsno, dame (4 tekmovalke): 1. Wimmer 3:38.00 (diskvalificirana), 2. Kovarčič 3:45.8, 3. Babinec 3:48.2, 4. Sever 3:42.5.

Točke: Ilirija 155, Viktorija 127, Jug 68, Concordia 28, HSU 5, Hašk 1.

Ker je bila Wimmerjeva diskvalificirana, je prišlo do prerakanja med zastopniki Viktorije in sodniškim zborom. Vzrok diskvalifikacije je bil slab obrat. Viktorija se je vsled tega vzdržala nadaljnjega tekmovalja.

Stafeta 4 krat 200 m, prosto, seniorji: 1. Jug 10:32.2, 2. Ilirija I. 10:51.5, 3. Ilirija II. 12:32.5.

Točke: Ilirija 181, Jug 94, Concordia 8, HSU 5, Hašk 1.

Stafeta 3 krat 100 m mešano, seniorke: 1. Ilirija I. 4:48.1, 2. Ilirija II. 5:43.4.

Obe stafeti diskvalificirani.

Waterpolo-Viktorija: Hašk 3:0.

Vsled odstopa Viktorije se je priznala Hašku zmaga po triminutnem čakanju v vodi.

Jug: Ilirija 8:1.

Propagandni lakoatletski miting ASK Primorja

Ljubljana, 29. julija.

Stojimo tik pred balkansko olimpijado. Za to trenirajo atleti vseh naših klubov, ki pridejo v poštev za jugoslovansko reprezentanco ter se z mrzlično naglico pripravljajo na največji praznik jugoslovanske lahke atletike, ki bo koncem avgusta in začetkom septembra v Zagrebu. Primorje, ki bo dalo morda največ svojih atletov v našo reprezentanco jasno ne drži križem rok, ampak pridno pripravlja svoje atlete, ker se dobro zaveda odgovornosti, ki jo čaka na teh igrah. Zato je priredilo v soboto in danes propagandni lakoatletski miting, katerega se je udeležilo lepo število klubskih atletov, skoraj vsa elita, in ki so dosegli zadovoljive rezultate. Glede na to, da so atleti sedaj dlje časa počivali, niso bili taki uspehi kakor so jih oni v stanju doseči, bodo pa sedaj po odmoru boljši.

Doseženi so bili ti-le rezultati:

Metanje kroglice: 1. Marek E. 11.85 m; 2. Serše 11.56 m; 3. Martini 11.35 m.

Skok v višino z zaletom: 1. Martini 1.75 m; 2. Marek E. 1.70 m.

Skok v daljavo z zaletom: 1. Martini 6.34 m; 2. Korčič 6.02 m; 3. Perpar 6.01.

Tek na 100 metrov: 1. Kovačič 11.1; 2. Cerar Drago 11.5; 3. Šušterčič 11.6. Pri teku je oval tekalce protiveter.

Tek na 200 metrov: 1. Zorja A. 24.9; 2. Ožurda 24.9; 3. Skušek 25.4.

10 tekmovalcev je zboljšalo čase glasom tabele petdesetih najboljših, ki jo je nedavno izdal Hašk.

Tega mitinga, ki je bil odprt v strogo kondicijski trening za balkansko olimpijado, so se udeležili skoraj vsi atleti. Rezultati so zato nekoliko slabši, ker so prišli atleti s počitnic, ki so jim bile potrebne radi težke naloge, ki jih čaka v Zagrebu.

Maribor, 29. julija. SK Zeleznica: Varadinski SK 4:2 (4:1).

Primorje: Ilirija

2:1 (0:1)

Ljubljana, 29. julija.

Kako ogromno zanimanje je vladalo za današnje srečanje med Primorjem in Ilirijo, najbolj jasno dokazuje udeležba. Okrog 4000 gledalcev se je namreč zbralo na Stadionu k današnji prvenstveni tekmi, ki je kljub naliču, vsled katerega se je tekma zakasnila za četrto ure, vztrajala in to kljub temu, da veličanska večina ni imela dežnikov. Menda je prišlo vse na tekmo, kar se je danes kopalo na Savi v bližini Ljubljane. Pa zakaj tudi ne? Saj sta se srečala stara rivala, in zraven še dogodki zadnjega časa so pa to zanimanje le še bolj dvignili. Več ali manj so tudi vsi prišli na svoj račun; na koncu sicer niso bili vsi zadovoljni. Gotovo pa je, da so se veselili eni v prvem, drugi pa v drugem polčasu. In v tem stilu se je vršila tudi današnja tekma.

Vsled naliča se je pričela tekma ob pol 6. Sodniku g. Hadži-Rakič-u sta se predstavili moštvi v naslednjih postavah:

Ilirija: Rožič—Berglez, Vetic, Belak, Sočan, Bogme—Ice, Sandi, Lah, Pikič, Luce in Pfeifer.

Primorje: Starec—Hassl, Bertonec—Zemljak, Slamič, Boncelj—Janežič, Jež, Makovec, Pepček, Zemljak.

V nervoznem pričakovanju otvorijo igro v prvem polčasu črno-beli. Ilirija se kmalu znajde, dočim Primorje dolgo otipava in se kar ne more uveljaviti. Ilirija igra smiselno igro in skuša izkoristiti vsako situacijo, dočim črno-beli nekam nesigurno oklevajo. Moštvo se ni moglo pokazati v oni formi, kot smo ga videli v zadnjih tekmah in izgledalo je, da se mu zmaga oddaljuje. Če bi imelo iti v tem pravcu naprej, niti neodločenega rezultata Primorje ne bi doseglo. Napad je igral raztrgano in takorekoč nobenega ni bilo videti v tem delu igre. Vsled tega je imela halflinija in obramba dosti dela, ki ga pa tudi ni opravila zadovoljivo. Gol, ki ga je spustil Starec, ni bil ubranljiv. V halfliniji je bilo največ videti Slamiča, ki je bil ves čas zelo agilen.

Ilirija pa je nasprotno prav dobro igrala v prvi polovici. Odlikoval se je zlasti vratar Rožič in ožja obramba. Tudi halflinija je v tem delu igre nadkriljevala svoje vis-a-vis kolege. Posledica tega je bilo ofenzivno delo napada, ki je kljub slabim krilom, zlasti na levi strani, potresel po Pikiču v 24. minuti mrežo Primorjasev. Gol je bil zaslužen in je bil plod boljšega dela belo-zelenih enajstorice. Nekaj nevarnih situacij pa je bilo i pred enim i pred drugim golom in je samo sreči pripisati, da ni bil rezultat nekoliko drugačen.

Drugi del igre otvorijo belo-zeleni. Toda črno-beli kmalu prevzamejo vodstvo in držijo igro krepko v rokah. In to ne povsem brez krivde ilirijanskega napada, ki je poslal dva moža nazaj. Primorje je začelo takoj s pravo taktiko in ves čas močno napadalo. Moštvo se je naenkrat znašlo in tako zaigralo, kakor smo ga videli že večkrat, kadar je zmagovalo. Posledica tega je bilo ne samo izravnanje, temveč še plus, ki jim je prinesel dve dragoceni točki. V 12. minuti namreč izenači Jež s krasno bombo, v 26. minuti pa zabije še Janežič zmagosni gol ter postavi končno stanje. Prav zadnje minute je zastreljal še dve sigurni šansi Zemljak, ki je bil namreč sam pred golom in nato reši sodnikova piščalka moštvi, ki sta bili že utrujeni na eni, ter občinstvo, ki je nervozno sledilo borbi, na drugi strani.

Končno bi še pripomnili, da je bila igra v splošnem še dosti fair. Par neizogibnih foulov, katerih sta se posluževali prav obe enajstorici, ni preveč kazilo igre. In tudi občinstvo se je zadržalo, kakor je treba in je menda že enkrat sledilo našim večnim apelom.

Tekmo je sodil prav dobro g. Hadži-Rakič iz Sarajeva.

Ilirija B:Triglav 3:2 (1:1).

V predtekmi je ilirijanska rezerva prema gala Triglav. Sodil je g. Cimperman.

Kolesarske dirke za prvenstvo

Prvak seniorjev je Abulnar Franc (Hermes), pri juniorjih pa je zmagal Avbelj Valentin (Hermes)

Ljubljana, 29. julija.

Kolesarstvo je ona sportna panoga, ki se tudi med našim narodom zelo mnogo goji. Sicer ga naši ljudje ne goje kot sport, ampak iz praktične potrebe, da pridejo hitro naprej in da morejo v oddaljene kraje v službo, kar bi jim bilo brez kolesa onemogočeno. V zadnjem času je postalo tudi za kolesarjenje kot sport večje zanimanje, kar dokazujejo razne dirke, ki jih prireja naše kolesarske organizacije. Tudi gledalcev je vedno več, kar samo potrjuje, da gremo tudi v tej lepi sportni panogi boljše čase nasproti.

Današnja kolesarska dirka na progi iz Maribora do Ljubljane, ki znaša 135 km, je bila določena za seniorje in je bila to glavna dirka. Juniorji so pa dirkali iz Celja v Ljubljano, katera proga meri samo 70 km. Borba je bila zlasti v glavni skupini ogorčena, saj so dirkali najboljši slovenski dirkači iz Ljubljane, Maribora, Ormoža in Jesenice. Pa tudi ponosni naslov prvaka dravske banovine in krasno darilce, spominski pokal, so stvari, ki mladega fanta vlečejo, da napravi vse, kar se napravi da. V juniorski skupini je bila borba še ogorčenejša, kajti tu so nastopali enakovredni dirkači. Obe skupini pa je delal precej pregeliv trojanski klanec, prva pa je bila še toliko na slabšem, ker je morala poleg daljše proge premagati še nekaj vzponov med Mariborom in Celjem. Proga je bila v najslabšem stanju od Maribora do Konjice, kjer je na novo nasuta z gramozom. Zato je bilo razmeroma precej defektov, kakor pri Gregorčiču, pri štiru (celo dvakrat) itd., vodstvo se menjava, dokler ne prideta v osprejde Rozman in Oblak. Nato pa so spredaj Grabec, Abulnar in Valant. To skupino je Oblak dohitel pred Vranskim, nakar je ostal zadaj Grobec, ki je bil truden. Po trojanskem klanecu so vozili skupaj prej omenjeni. Tu je Gartner

padel. V juniorski skupini sta vozila spredaj Avbelj in Močnik; slednjega je Avbelj tik pred ciljem prehitel.

Za dirke je vladalo po vsej progi veliko zanimanje. Največ ljudi pa se je zbralo na cilju na Dunajski cesti, kjer se je dolgo pred prihodom dirkačev zbralo toliko gledalcev, kakor jih že dolgo let nismo videli. Izgleda, da postaja zanimanje za ta sport tudi pri nas vedno večje in vodstvo, ki je vzorno organiziralo to dirko, je dobilo danes tako od občinstva kakor od sijajnih uspehov dirkačev svoje popolno zadostnjenje.

Rezultati

Glavna dirka: Maribor-Ljubljana

1. Abulnar Franc (Hermes) 4:17:20; 2. Oblak Janko (Primorje) 4:17:22; 3. Valant Ivan (Zarja-Jesenice) 4:17:24; 4. Gartner Franc (Ljubljana-Dobrunje) 4:25:00; 5. Grobec Ivan (Primorje) 4:37:57; 6. Rozman Stefan (Zelezničar-Maribor) 4:38:41; 7. Kemperle Anton (Maraton-Maribor) 4:46:00. Eden je bil diskvalificiran, štirje pa so izstopili. — Oblak je pred ciljem padel (na Jezici) in zato ni bilo takega konca, kakor je bilo pričakovati.

Dirka juniorjev: Celje-Ljubljana

1. Avbelj Valentin (Hermes) 2:19:11; 2. Močnik Valentin (Sava) 2:19:12; 3. Hamberger Slavko (Hermes) 2:20:00; 4. Arčon Josip (Primorje) 2:20:00 eno petino; 5. Štefančič Ivan (Sava) 2:20:00 dve petini; 6. Golob Armand (Primorje) 2:26:51; 7. Selan Josip (Sava) 2:28:11; 8. Praprotnik Stane (Zarja) 2:32:58; 9. Kosi Milan (Sava) 3:08:00; 10. Šoljic I. (Maraton-Maribor) 3:08:10; 11. Klopčič Milan (Hermes) 3:08:15. — Eden je bil diskvalificiran.

Lahkoatletsko prvenstvo Maribora

Maribor, 29. julija.

V petek, soboto in nedeljo se je vršilo na novem igrišču SK Zeleznica na Tržaški cesti lahkoatletsko prvenstvo poedincev. Ob tej priliki se je izvršila nekaka neoficijska otvoritev lahkoatletskih naprav na Zeleznica-jarjevem igrišču. Vse naprave so v vzornem redu, za kar gre vsa zasluga SK Zeleznica-čarju.

Rezultati sami so sledeči:

800 m: 1. Muraus, Zeleznica 2:08.6; 2. Hoffer, Rapid 2:08.9; 3. Visnovič, Rapid 2:10.9. — 5000 m: 1. Starman, Zeleznica 17:08.1; 2. Kangler, Maraton 17:12.1; 3. Podpečan, Zeleznica 17:41.1. — 100 m: 1. Mühleisen, Rapid 11.7; 2. Monderer, Rapid 11.8; 3. Venuti, Zeleznica 12. — Krogi: 1. Kleut, Maraton 11.95; 2. Vidic, Maraton 11.21; 3. Požar, Zeleznica 11.01. — Daljave: 1. Mühleisen, Rapid 6.21; 2. Požar, Zeleznica 5.85; 3. Cernec, Zeleznica 5.77. — 1500 m: 1. Muraus, Zeleznica 4:35.1; 2. Struel, Maraton 4:38.8; 3. Visnovič, Rapid 4:39. — Palica: 1. Kokol, Maraton 3 m; 2. Heller, Rapid 2.85. — Koplje: 1. Rudl, Maraton 45.47; 2. Kleut, Maraton 42.70; 3. Ribarič, Maribor 40.11. — 4.100 metrov: 1. SK Rapid v postavi Monderer, Jeglič, Mühleisen, Mesarec 47.2; 2. SK Zeleznica v postavi Perme, Požar, Venuti, Starašina 47.4; 3. Zeleznica II. — 200 m: 1. Mühleisen, Rapid 24.2; 2. Jeglič, Rapid

25.2; 3. Pruš, Zeleznica 25.3. — 10.000 metrov: 1. Starman, Zeleznica 36:42; 2. Kangler, Maraton 36:49.4; 3. Hoš, Zeleznica 37:54.6. — Skok v višino: 1. Jeglič II, Rapid 155; 2. Požar, Zeleznica 150; 3. Jeglič I, Rapid 150. Slabi rezultati. — Disk: 1. Požar, Zeleznica; 2. Vidic, Maraton; 3. Rudl, Maraton. — 400 metrov: 1. Mühleisen, Rapid 55.4; 2. Hoffer, Rapid 56.6; 3. Visnovič, Rapid 57.3. — Kladivo: 1. Rudl, Maraton 31.65; 2. Vidic, Maraton 30.88; 3. Verbošt, Maraton. — Troskok: 1. Stropnik, Zeleznica 12.10; 2. Požar, Zeleznica 12.05; 3. Jeglič, Rapid 11.28. — 800, 400, 200, 100: 1. Rapid v postavi Hoffer, Mühleisen, Jeglič, Monderer 3:45.1; 2. Zeleznica v postavi: Muraus, Pruš, Požar, Stropnik 3:49.9; 3. Maraton v postavi: Seidler, Struel, Vidic, Verbošt.

IGN. VOK

Ljubljana, Tavtarjeva ul.

Podružnice:

Kranj, Novomesto Celje.

Širite »Slovenec«!

Širite »Slovenec«!

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (B)

Stavbne parcele

v Trnovskem pristanu 22, napredaj. Pojasnila daje Jakob Goli, Trnovska ul. št. 1. (P)

Kmetovalec!

Mlatilnice vseh vrst, gep-lje, čistilnice, motorje, slamozeznice, plugje, brane in vso železino dobro biš po znižanih cenah pri tvrdki Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. Razstreljiva, jermena, čebelarstva potrebščin, kuhinjska posoda za neveste vedno v veliki izbiri v zalogi. (I)